

Nr 369

Av herr **Hedlund m. fl.**, om en allmän översyn av socialpolitiken.

Det är få samhällseliga verksamhetsområden som under senare år undergått en sådan väsentlig förändring till både innehåll och yttre former som socialpolitiken. Socialvårdens uppgift var till en början att lindra den rena nöden. I dag har denna del av vår samhällseliga omvårdnad inte endast till uppgift att hjälpa i bristsituationer, utan dess utformning är i hög grad ägnad att minska skillnaderna i levnadsstandard mellan familjer och grupper. Fattigvården har i reell mening blivit socialvård.

I samma takt som denna utveckling ägt rum har samhällets utgifter för socialpolitiken stegrats. Som exempel kan nämnas att femte huvudtiteln budgetåret 1945/46 omslöt 704 milj. kronor, under det att äskandena i årets statsverksproposition för samma ändamål upptas till 3 577 milj. kronor. Under åren däremellan har sådana viktiga sociala reformer genomförts som den verkligt betydande höjningen av folkpensionerna, införande av barnbidragen, sjukförsäkringen o. s. v. Dessa reformer är av den största betydelse för medborgarna i gemen och kan ej ifrågasättas. Ansvällningen av de sociala utgifterna accentuerar dock nödvändigheten av att de rätt avväges och anpassas till de aktuella behoven.

Under den tid denna ökning av utgifterna för sociala ändamål ägt rum har den allmänna ekonomiska standarden undergått en liknande utveckling. Om index för medellönen för vuxna industriarbetare för år 1946 sättes till 100 var samma indextal för år 1955 — det sista år för vilket officiella uppgifter föreligger — 234. Denna inkomstutveckling har för stora grupper medfört ett minskat behov av vissa socialpolitiska förmåner. De egna resurserna medger att man själv svarar för kostnader som samhället lämnar bidrag till. Tillkomsten och utbyggnaden av socialförsäkringarna har verkat i samma riktning.

Det har i stort rätt enighet om socialpolitikens utbyggnad. Målet har för alla parter varit att samhället skall tillgodose uppkommande vårdnadsbehov. Utbyggnaden har skett etappvis, vilket också har varit betingat av de samhällseliga resursernas utvecklingstakt. Endast i begränsad omfattning har det under utbyggnaden varit möjligt att sätta olika sociala åtgärder i relation till varandra och till den under hand förbättrade allmänna ekonomiska standarden. Vissa sociala förmåner har därför inte samma aktualitet som tidi-

gare. Därmed är det enligt vår mening ofrånkomligt att man företar en översyn av åtgärderna på det socialpolitiska fältet för att få till stånd en bättre samordning av olika åtgärder, bättre anpassning till den allmänna ekonomiska standarden och en förenkling och ett förbilligande av administrationen.

I fråga om förenklade administrativa former står i främsta rummet en decentralisering av handläggning och beslutanderätt i socialpolitiska frågor till läns- och kommunplanet. Varje möjlighet till en överflyttning härvidlag från det centrala planet till det lokala bör undersökas. Detta får dock inte medföra en kostnadsövertäring från stat till kommun.

När det gäller principerna för den framtida utformningen av socialpolitiken, har vi den uppfattningen, att det är samhällets skyldighet att svara för en grundtrygghet, som skall sikta till att den enskilde samhällsmedborgaren skall kunna känna trygghet för sig och sin familj vid iråkade oförvållade svårigheter betingade av inkomstbortfall genom sjukdom och arbetslöshet eller liknande. Likaså skall samhället ta sin anpart av kostnaderna för barnen och svara för att våra åldringar kan behålla en rimlig standard. Denna grundtrygghet bör ha den omfattningen, att de primära behoven kan anses tryggade. Anser sig den enskilde därutöver behöva ett mera omfattande skydd för sig och de sina, bör han ha att själv svara för kostnaderna för detta utökade skydd. Dessa allmänna principer för socialpolitiken framstår för oss som ofrånkomliga om man vill inordna de sociala åtgärderna i sitt rätta sammanhang i vårt samhälle.

Med anledning av det sålunda anförda får vi anhålla,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allmän översyn av socialpolitiken i syfte att få till stånd en bättre samordning av de olika socialpolitiska åtgärderna och förmånerna samt en bättre anpassning av socialpolitiken till den allmänna ekonomiska standarden och en förenkling och ett förbilligande av administrationen.

Stockholm den 26 januari 1958

Gunnar Hedlund

Nils G. Hansson

J. W. Pettersson

i Skegrie

i Norregård

Harald Larsson

Harry Wahrendorff

C. O. Carlsson

i Hedenäset

A. Pettersson

Einar Gustafsson

Karl Björkänge

i Dahl

i Kårby